

Marxism-leninismul este știința vieții și fericirii popoarelor. Această concepție multilaterală care a îmbrățișat prin teorie, acțiune și organizare toate sectoarele vieții sociale politice, economice și spirituale, era natural și just ca să conțină în esența sa și problema urbanismului.

După o definiție destul de cunoscută, urbanismul a fost considerat totdeauna ca „un ansamblu de măsuri tehnice”, administrative, economice și sociale menite să permită dezvoltarea armonioasă a aglomerațiilor”. Marxism-leninismul a venit și a îmbrăcat urbanistica în mantia populară și profund umanistă a unei vieții mai fericite și mai variate atât din punct de vedere material cât și spiritual.

Marxism-leninismul a legat urbanistica de popor, de viața și aspirațiile sale luptătoare și transformator-revoluționare.

În societatea burgheză, urbanistica era nedespărțită de noțiunea de clasă exploatare, clasă care-și ducea viața în lux, desfri și dispreț față de munca creatoare din uzine, de la sate și din mijlocul intelectualității.

Astăzi, marxism-leninismul prin acțiunea realizatoare a partidelor comuniste și prin construirea invincibilă a societății socialiste a dovedit, cum spunea marele Goethe în Faust „că bărbătească demnitate nu-i mai prejos de măreția cea zeească”.

Această „bărbătească demnitate” a maselor populare a constituit și constituie izvorul creator al marilor realizări socialiste în general, și al mărețelor realizări urbanistice în special.

Politica de pace a partidului nostru promovată cu o rară înțelepciune și originalitate, este însoțită de un nou avânt creator în realizările urbanistice.

Urbanistica a urmat și urmează astăzi în toate țările socialiste acest drum, iar în țările capitaliste este sub influența și presiunea permanentă a maselor și a marilor urbanişti progresiști.

Dar, toate aceste realități sînt rezultatul unor lupte și jertfe nemuritoare.

Încă de la primele licăriri de acțiune și organizare socialistă, problema urbanistică a stat în centrul preocupărilor organizațiilor socialiste iar după anul 1921, al Partidului Comunist Român și a celorlalte organizații revoluționare.

În anul 1888, Manifestul Partidei muncitorilor publicat în Muncitorul din 21 ianuarie, prevedea ca „toate comunele să răscumpere casele de

inchiriat și să le închirieze cu prețuri care să nu treacă peste cheltuielile de ținere în bună stare și de zidit din nou". Iar în proiectul de program al Uniunii Socialiste din România înfățișat în Calendarul Muncii din anul 1909 se preciza următoarele deziderate urbanistice :

— Stabilirea unui impozit asupra clădirilor nelocuite și a terenurilor nelucrate.

— colonii școlare, băi pentru elevi, etc.

— asanarea și repararea obligatorie pe cheltuiala proprietarilor a locuințelor recunoscute ca nesănătoase.

— aplicarea strictă a legilor de salubritate publică și lărgirea lor.

— Crearea de sanatorii, maternități și dispensare gratuite, comunale și intercomunale.

— crearea azilelor de noapte și a ospătărilor populare. Băi populare gratuite.

— construirea de către comună a locuințelor igienice și ieftine. Face-rea, lărgirea și buna întreținere a străzilor. Supravegherea locuințelor, ațelierelor, apelor, alimentelor și produselor farmaceutice.

În programul publicat în „România Muncitoare” din 24 ianuarie 1910, Partidul Social-Democrat declară că va lupta pentru următoarele revendicări :

— construirea de locuințe igienice și ieftine, ridicarea de depozite comunale pentru cărbuni și lemne, organizarea unei asistențe publice prin înființarea de aziluri de noapte pentru lucrătorii fără lucru, de birouri de plassare, colonii de vară pentru copii săraci, înființarea de farmacii comunale, votarea de subvenții pentru sindicate, pentru lucrătorii fără lucru, etc.

De asemenea în programul pentru alegerile din februarie 1914 se prevede „participarea statului și a comunelor la construirea de locuințe ieftine”, iar în cel votat la Conferința Partidului Socialist din 23—26 mai 1919 se cere de asemenea „organizarea de către Stat de cămine pentru creșterea și educarea orfanilor și construcții de locuințe ieftine și igienice de către comune și dreptul comunelor de a rechiziționa casele mari existente”.

Prin crearea Partidului Comunist Român în mai 1921 problema urbanistică este ridicată pe o treaptă superioară, revoluționară.

Astfel în raportul prezentat de Gheorghe Cristescu la primul congres al partidului se expune următorul program urbanistic cu caracter socialist :

— asigurarea locuințelor igienice pentru săraci.

— toate imobilele mari și de speulă trebuie confiscate și comunizate, exceptându-se numai cele pentru trebuință personală. Vechii proprietari nu au dreptul să-și păstreze decît locuința ce le este necesară pentru ei și familiile lor

— toate locuințele insalubre vor fi dărâmate. Populația îngrămădită pînă acum în cartierele muncitorești va fi strămutată în cartierele cu locuințe disponibile

— orașele și satele trebuie ținute curate. Se vor construi locuințe noi și igienice pe socoteala comunelor și vor fi puse la dispoziția cetățenilor fără domiciliu prin comisiile municipale și cele alese pe cartiere de comun acord cu organele centrale și locale.

— îngrijirea curățirii aerului, solului și apei. Aprovizionarea și întreținerea socială pe baze științifice, măsuri contra bolilor contagioase, lupta contra bolilor sociale, doctori și medicamente gratuite.

De acum înainte — atât în legalitate cât și în ilegalitate — Partidul Comunist Român devine un creator original de metode, de situații și organizații, de acțiuni diverse în toate sectoarele societății românești.

Originalitatea metodelor de acțiune și organizare, rolul creator în adaptarea acestor metode, găsirea soluțiilor imediate, rapiditatea pregătirii acestor acțiuni, crearea noilor cadre, dovedește odată mai mult prezența sa, zi de zi în toate manifestările gândirii, culturii, literaturii și deci și a urbanisticii românești.

Partidul începe să acționeze, să organizeze și să realizeze fără a limita. El reușește să întrețină marele dialog între viață și oameni, dialog care reprezintă în realitate legătura cu masele, cu poporul. El reușește să îndrumeze și să conducă zeci de organizații și publicații în care revendicările imediate sînt legate cu lupta pentru înfăptuirea societății socialiste.

Acest rol conducător, creator original și coordonator, a făcut posibile vijelioasele ridicări de masă de la demonstrațiile de stradă și grevele cefeștilor și petroliștilor pînă la frontalul popular antifascist sudat cu jertfe eroice atît în timpul acestor acțiuni cât și în timpul dictaturii militar-fasciste, culminînd cu insurecția de la 23 august 1944 care ne-a adus socialismul dezrobitor pe care astăzi îl trăim liberi și fericiți. Gîndirea urbanistică a fost împletită cu acțiunea urbanistică și această acțiune cu întreaga acțiune a partidului.

În acest scop partidul comunist a folosit toate organizațiile politice și sindicale în frunte cu Blocul muncitoresc și țărănesc și sindicatele unitare, numeroase organizații obștești și intelectuale din care nu au lipsit nici Liga chirașilor, nici Comitetele cetățenești prezidate de Dem. I. Dobrescu și nici asociațiile de scriitori, artiști, arhitecți și funcționari publici.

În martie 1926, consilierii comunați comuniști din București, Iași, Arad Arad și Oradea, aleși în alegerile din anul 1925 pe lista opoziției unite, cîștig și propun să se voteze într-o ședință plenară un important document intitulat „Declarația Consiliilor muncitorești”, în care revendicările urbanistice sînt împletite cu protestul împotriva măsurilor și legilor opresive ale burgheziei.

Nici un consilier comunal — se spune în document — nu poate servi interesele poporului muncitor, fiind încătușat de lanțul legislației reacționare a oligarhiei.

În anul 1928 Blocul muncitoresc-țărănesc expune în programul său următoarele deziderate urbanistice :

- măsuri contra speculei și a lipsei de locuințe ;
- măsuri radicale împotriva speculei, a scumpetei și cametei ;
- aprovizionarea populației nevoiașe cu alimente și combustibil ;
- clădirea de locuințe ieftine de către stat și de către comune. Rechiziționarea locuințelor de lux pentru a ușura nevoia de locuințe a păturilor sărace ;
- ajutoare de către stat și comune pentru construcția de cămine muncitorești, colonii școlare, case de sugaci etc.

Pe acest drum de gândire urbanistică este prezent și Dem. I. Dobrescu, care atât în timpul primaristului general cât și prin comitetele cetățenești — în strânsă legătură cu Partidul Comunist Român — s-a afirmat ca un creator și adept al unei concepții urbanistice științifice, progresistă și populară.

Am lucrat împreună cu Dem. I. Dobrescu, în calitate de responsabil al P.C.R., vreme îndelungată. Acest remarcabil gânditor urbanist, creator al parcurilor Snagov și Băneasa, autor al planului de asanare a lacurilor râlor Snagov și Băneasa, autor al planului de asanare a lacurilor din din jurul orașului București, inițiator împreună cu alți intelectuali valoroși al Asociației pentru Urbanistica Bucureștiului, era în același timp un năfăntăcut om de acțiune. Sub îndrumarea P.C.R., el punea concepțiile urbanistice în slujba păcii. La congresul Uniunii Internaționale a orașelor ținut la Londra în 1932, Dem. I. Dobrescu preciza, că această organizație nu trebuie să rămână o simplă organizație unde să se dezbate probleme abstracte, adeseori fără rezultate practice. Solidaritatea între orașe nu poate decât să întărească ideea păcii. „El propunea ca municipalitățile să înlesnească într-o largă măsură viața studenților străini și să organizeze academii internaționale pentru popoare. Era o cale justă și, o concepție limpede, profund umană de pace și colaborare între popoare care-l apropia și mai mult de lupta partidului comunist.

Remarcabil militant antifascist — pentru că lupta împotriva fascismului s-a contopit de cele mai multe ori cu lupta pentru o urbanistică populară — Dem. I. Dobrescu a devenit și a rămas până la sfârșitul vieții un colaborator și un prieten dezinteresat al comuniștilor, cu toate unele confuzii politice.

„Pentru salvarea unei clase incapabile nu putem să ucidem o omenire întregă” scria în anul 1935 Dem. I. Dobrescu.

„Asociația pentru urbanistica Bucureștiului” a organizat în directă legătură cu Partidul Comunist Român numeroase conferințe și simpozioane la Fundația universitară cu participarea celor mai cunoscuți specialiști, scriitori, artiști și alți intelectuali remarcanți, mobilizând astfel mii de muncitori și alte categorii sociale pe drumul acțiunii pentru o urbanistică populară folositoare întregului popor muncitor și creator.

Până la 23 august 1944, Partidul Comunist Român în adâncă ilegalitate și supus celei mai cumplite terori, a știut să unească mai departe și cu aceeași măiestrie lupta împotriva fascismului și războiului cu lupta de fiecare zi pentru o viață mai fericită a maselor.

După victorie, acțiunea urbanistică a continuat cu aceeași hotărâre. În 1945 a luat ființă un Consiliu Superior Urbanistic compus din 70 persoane, la ale cărui ședințe au participat de mai multe ori Gh. Gheorghiu-Dej și Dr. Petru Groza. Pentru Partidul Comunist Român urbanistica a devenit astăzi un mijloc colectiv și științific de acțiune și realizare care într-adevăr dăruiește poporului nostru adevăratul confort cu o viață din ce în ce mai frumoasă și mai îmbelșugată, viață bazată pe nestăvilita dezvoltare tehnico-științifică, în strânsă prețuire și grijă față de om, față de muncă, față de creație, față de pace.

Dezideele gândirii și acțiunii urbanistice revoluționare le vedem și le simțim cu toții.

Priviți cum Capitala și sutele de orașe și sate își schimbă clipă cu clipă veștmintul urbanistic.

Priviți cum condițiile de viață se unesc cu frumosul, cu folositorul, cu întreaga viață a colectivității socialiste.

Priviți cum cocioabele din cartierele muncitorești s-au transformat în parcuri cu locuințe moderne, terenuri de sport, muzee, case de cultură, spitale, maternități și policlinici nenumărate, cu mii și mii de creșe și grădinițe luminoase, în care copiii muncitorilor, țăranilor și intelectua- lității zburdă spre un viitor de neimaginat.

Nu mai privindu-le și este o binecuvîntare.

Aceasta este concepția urbanistică care a stat la baza acțiunii P.C.R. Astăzi putem să-l înfruntăm pe marele Bufon care spunea „că stilul este omul”.

Nu! stilul este societatea, este colectivitatea cu varietatea omenească și creatoare, cu măreția visului și realitatea frumosului colectiv.

Stilul este socialismul făurit de Partidul Comunist Român și de celelalte partide frățești.

Urbanismul nu este decât stilul vieții fericite, stilul poporului care mun- cește, crează și construiește curajos și convins socialismul.

L'urbanisme en la conception du Parti Communiste Roumain (1921—1944)

RÉSUMÉ

Après une courte introduction où l'on donne la définition de la notion d'urbanisme, on indique que dans la conception marxiste-léniniste l'urbanisme a revêtu des habitats populaires et profondément humanistes. Le problème de l'urbanisme a été au centre des préoccupations des organisations socialistes et après 1921 du Parti Communiste Roumain et des autres organisations révolutionnaires.

En 1921, au Congrès pour la constitution du Parti, le problème de l'urbanisme est inscrit en un programme d'urbanisme à caractère socialiste.

L'originalité des méthodes d'action et d'organisation le rôle créateur en l'adaptation de ces méthodes, la découverte des solutions immédiates, la rapidité de la préparation de ces actions, la création de nouveaux cadres, prouvent encore une fois sa présence, de chaque jour, en toutes les manifestations de la pensée, de la culture, de la littérature, et donc de l'urbanisme roumain aussi.

Après le 23 Août 1944, la pensée d'urbanisme a été combinée avec l'action d'urbanisme, et cette action avec l'action toute entière du Parti. Ainsi, en 1945 a été fondé le Conseil Supérieur d'urbanisme.

Aujourd'hui, les fruits de la pensée et de l'action d'urbanisme révolutionnaire se voient et sont partout ressentis.